

A tudomány lehetséges válasza a globális fenyegetésre

The possible response of science to the global threat

Németh József

Dr. PhD., elnök, főosztályvezető, címzetes egyetemi docens, rendőrségi főtanácsos, rendőr ezredes
Rendészeti Oktatási és Kiképző Központ,
Rendőrség Tudományos Tanácsa
nemethj@rokk.police.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja bemutatni az Interpol tevékenységében és a hazai gyakorlatban tapasztalható innovációt, annak szükségességét.

Módszertan: A szerző a magyar és az angol nyelvű szakirodalom, valamint az Interpol honlapján az évforduló alkalmából megjelentetett cikkek, adatok elemzésével és rendszerezésével dolgozza fel a témát.

Megállapítások: A biztonsági kihívások, a nemzetközi szervezett bűnözés ellen folytatott küzdelem megköveteli a bűnüldöző szervek munkájában az innovációt, a technológiai fejlődésből adódó eredmények hasznosítását, alkalmazását.

Érték: A tanulmány a kutatás-fejlesztés-innováció oldaláról vizsgálja a globális kihívásokra adható válaszokat, különösen az Interpol tevékenységéhez és a hazai lehetséges gyakorlathoz kapcsolódóan.

Kulcsszavak: biztonság, kutatás-fejlesztés-innováció, Interpol

Abstract

Aim: The aim of the study is to present the innovations in INTERPOL's activities and practices and the need for them.

Methodology: The author analyses and systematises the literature in Hungarian and English, as well as the articles and data published on the INTERPOL website on the occasion of the anniversary.

Findings: The security challenges and the fight against international organised crime require innovation in the work of law enforcement agencies, and the use and application of the results of technological progress.

Jelen cikk angol változata megjelent a Belügyi Szemle 2023. évi 3. különszámában. DOI link: <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2023.3.13>. A cikk a szerkesztőséghez magyar nyelven érkezett be.

Value: The study examines possible responses to global challenges from a research and development-innovation perspective, in particular in relation to INTERPOL's activities and possible practices at home.

Keywords: security, research-development-innovation, INTERPOL

A komplex biztonság megteremtése és fenntartása olyan globális kihívás, amely nem ismer határokat, és amelyeket a nemzetállamok önmaguk nem képesek hatékonyan és tartósan kezelni. A 21. század kihívásainak csak a felkészült, tudományos támogatottságú szervezetek tudnak megfelelni. Az Interpol, a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete egy évszázada fontos szerepet vállal a nemzetközi bűnüldözésben. Felismerve az exponenciális fejlődéssel járó kihívásokat az Interpol az innováció felkarolásával alkalmazkodott a bűnmegelőzés, felderítés és nyomozás terén felmerülő kihívások kezelésére. Az innováció felé vezető útnak elemzése során nyilvánvalóvá válik, hogy a szervezet a modern korban a transznacionális bűnözés elleni küzdelem meghatározó szereplőjévé vált. A kutatás-fejlesztés és innováció igénye a hazai rendőrszakma gyakorlatában is megjelent, amelynek előzményei évekre visszamenőleg fellelhetők.

Bevezetés

Az Interpol, a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrségi Szervezet rövidítése, 1923-as megalakulása óta a nemzetközi bűnüldözés élvonalába tartozik. Az évtizedek során az Interpol fejlődött, és alkalmazkodott a változó globális dinamikához, a felmerülő fenyegetésekhez és a technológiai fejlődéshez. Ma az innováció és a nemzetközi együttműködés jelképe a transznacionális bűnözés elleni küzdelemben. Írásomban a teljesség igénye nélkül bemutatom az Interpol innovatív kezdeményezéseit és azok messzemenő hatásait a globális bűnüldözésre, valamint a hazai rendészeti kutatás-fejlesztés, innováció lehetséges jövőbeli irányjaival foglalkozom.

Technológiai innováció

Globális rendőrségi kommunikáció

Az Interpol egyik legjelentősebb technológiai újítása az I-24/7 néven ismert globális rendőrségi kommunikációs rendszer. Az 1999-ben elindított I-24/7 egy

biztonságos és titkosított platform, amely lehetővé teszi az Interpol tagországi bűnüldöző szervei számára, hogy valós időben kommunikáljanak és osszák meg a kritikus információkat. Ez a platform hozzáférést biztosít a bűnüldöző tisztviselők számára az Interpol kiterjedt bűnügyi adatbázisaihoz, amelyek a bűnözőkről, az ellopott vagyonról, az eltűnt személyekről és a terrorizmussal kapcsolatos adatokról tartalmaznak információkat ([URL1](#)).

Az I-24/7 forradalmasította a bűnüldöző szervek határon átnyúló ügyekben való együttműködésének sebességét és hatékonyságát. Lehetővé teszi például az egyik ország rendőrei számára, hogy szinte azonnal információt kérjenek egy másik ország gyanúsítottjáról, vagy az illető büntetett előéletéről. Ez a valós idejű adatsere fontos szerepet játszott és tölt be napjainkban is a szökevények és az eltűnt személyek felkutatásában, a nemzetközi bűncselekmények megelőzésében ([URL1](#)).

Kiberbűnözési szakértelem

Az elmúlt években a kiberbűnözés terjedése világszerte jelentős kihívás elé állította a bűnüldöző szerveket. Felismerve a kiberfenyegetések hatékony leküzdésének szükségességét, az Interpol ezen a területen is befektetett a szakértelem kiépítésébe is. A szervezet külön egységet hozott létre, az Interpol Globális Kiberbűnözés Szakértői Csoportját (IGCEG), amely a kiberbiztonság, a digitális kriminalisztika és a kapcsolódó területek szakértőiből áll ([URL2](#)).

Az IGCEG technikai segítséget és útmutatást nyújt a tagországoknak a kiberbűnözések kivizsgálásához. Ezenkívül az Interpol Cyber Fusion Center központjaként hozzájárul a kiberfenyegetésekkel kapcsolatos hírszerzési információk megosztásához és a kiberincidensekre adott globális válaszok koordinálásához ([URL3](#)). Az Interpol számítástechnikai bűnözés elleni küzdelem mellett elkötelezettsége alátámasztja a bűnügyi tevékenységek változó természetének felismerését és a legmodernebb technológiai megoldások szükségességét.

Információmegosztás

Bűnügyi adatbázisok

Az Interpol a bűnüldözési adatbázisok széles skáláját kezeli, amelyek elősegítik a bűnüldözés terén folytatott nemzetközi együttműködést. Ezek az adatbázisok különféle bűnözői tevékenységekkel kapcsolatos információkat tartalmaznak, beleértve a kábítószer- és embercsempészetet, a terrorizmust és a szervezett

bűnözést. Az ezekhez az adatbázisokhoz való hozzáférés és az azokhoz való hozzájárulás lehetősége megváltoztatta a tagországok tevékenységét.

Például az Interpol Stolen Motor Vehicles adatbázisa az adatok egyszerű megadásával lehetővé teszi a bűnüldöző szervek számára annak ellenőrzését, hogy egy járművet elloptak-e. Ez felbecsülhetetlen értékű volt a lopott járművek illegális kereskedelmének megakadályozásában, és az elloptott javak visszaszerzésében (URL4). Ezenkívül az eltűnt személyekkel és a gyermekek kizsákmányolásával kapcsolatos adatbázisok segítették a családok újraegyesítését, és megvédték a kiszolgáltatott személyeket a kizsákmányolástól (URL1).

Adatelemzés és prediktív rendőrség

Az elmúlt években az Interpol az adatelemzést és a mesterséges intelligenciát (AI) vette igénybe a hatalmas mennyiségű bűnüldözési adat elemzéséhez. Az olyan kezdeményezéseken keresztül, mint az Interpol Innovációs Központ, a szervezet mesterséges intelligencia eszközöket fejleszt, hogy támogassa a tagországokat a bűncselekmények és a minták felderítésében, a bűncselekmények előrejelzésében (URL5). Ezek a technológiák lehetővé teszik a bűnüldöző szervek számára, hogy proaktívak legyenek a fenyegetések megelőzésében és reagálásában.

Ezen túlmenően az Interpol adatelemzési módszerei segítséget nyújtanak a kialakuló tendenciák és a bünszervezetek működési módjának azonosításában is. Ez az információ segít a tagországoknak stratégiáik kiigazításában és az erőforrások hatékonyabb elosztásában (URL6). Az újítások által kínált prediktív rendészeti képességek hozzájárulnak a fokozott közbiztonsághoz és a bűnözés csökkentéséhez globális szinten.

Kapacitásfejlesztés

Az Interpol elismeri, hogy hatása túlmutat a technológián és az adatbázisokon, ez a tagországok bűnüldöző szervei képességeinek megerősítésében is rejlik. Ennek elérése érdekében az Interpol számos kapacitásépítő programot és képzési kezdeményezést kínál.

Speciális képzés

Az Interpol speciális képzési programokat folytat annak érdekében, hogy a bűnüldöző szervek tisztviselőit ellássák a bűnözés különféle formái elleni küzdelemhez

szükséges ismeretekkel és készségekkel. Ezek a programok olyan területeket fednek le, mint a terrorizmus elleni küzdelem, a számítógépes bűnözés, a kábítószer-kereskedelem, az embercsempészet és a vadon élő állatokkal kapcsolatos bűnözés (URL7). A világszínvonalú képzésekhez való hozzáférés biztosításával az Interpol biztosítja, hogy a tagországok bűnüldöző szervei jól felkészültek legyenek az összetett és folyamatosan változó fenyegetések kezelésére.

Technikai segítségnyújtás

A képzés mellett az Interpol technikai segítséget is kínál a sajátos kihívásokkal szembesülő tagországoknak. Ez magában foglalhatja szakértők küldését, akik segítenek egy összetett nyomozásban, vagy forrásokat biztosítanak egy ország kriminalisztikai képességeinek javításához (URL8). Támogatásukat az egyes tagországok egyedi igényeihez igazítva az Interpol segít áthidalni a képességbeli hiányosságokat, és hatékonyabb választ ad a transznacionális bűnözésre.

Nemzetközi együttműködés

Az Interpol erőssége abban rejlik, hogy képes elősegíteni a bűnüldöző szervek közötti nemzetközi együttműködést. A szervezet semleges és megbízható közvetítőként szolgál a tagországok számára, lehetővé téve számukra a nemzeti határokon átnyúló ügyekben való együttműködést.

Közös műveletek

Az Interpol gyakran koordinál olyan közös műveleteket, amelyekben több tagállam is részt vesz, és amelyek meghatározott bűncselekményeket céloznak meg. Például a 2018-ban végrehajtott Thunderstorm hadművelet globális kezdeményezés volt a vadon élő állatok kereskedelme elleni küzdelemben. Ez több száz személy letartóztatásához és több tonna illegális vadon élő állatokból származó termék lefoglalásához vezetett (URL9). Az ilyen műveletek a tagországok kollektív erőforrásait és szakértelmét hasznosítják a hatásos eredmények elérése érdekében.

Partnerségek

Az Interpol különféle nemzetközi szervezetekkel is együttműködik, például az ENSZ-szel, a Vámigazgatások Világszervezetével és a regionális bűnüldöző

hálózatokkal. Ezek a partnerségek átfogóbb és összehangoltabb választ adnak a globális kihívásokra. Például az Interpol szorosan együttműködik az Egyesült Nemzetek Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalával (UNODC) a kábítószer-kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben ([URL10](#)).

Kihívások és etikai megfontolások

Noha az Interpol innovatív megközelítései jelentős szerepet játszottak a globális bűnüldözés előmozdításában, kihívásokat és etikai megfontolásokat is jelentenek. Az egyik elsődleges probléma a technológiával és az információmegosztással való visszaélés lehetősége. Az egyének személyiségi jogainak védelme és az érzékeny adatokhoz való jogosulatlan hozzáférés megakadályozása kiemelten fontos.

Ráadásul az Interpol összetett geopolitikai környezetben működik, ahol a tagországok érdekei nem mindig illeszkednek egymáshoz. A nemzetközi együttműködés elősegítése és a nemzeti szuverenitás tiszteletben tartása közötti egyensúly megtalálása kihívást jelenthet. A szervezet hitelességéhez és hatékonyságához elengedhetetlen annak biztosítása, hogy az Interpol pártatlan és politikai befolyástól mentes maradjon.

Ezenkívül a technológia gyors fejlődése folyamatos kihívásokat jelent a fejlődő kiberfenyegetésekkel való lépéstartás és az érzékeny bűnüldözési adatok biztonságának biztosítása tekintetében. A kiberbiztonságnak és az adatvédelemnek kiemelt prioritást kell élveznie a jogsértések és az illetéktelen hozzáférés megelőzése érdekében.

Következtetés

Az Interpol innováció iránti elkötelezettsége a nemzetközi bűnözés elleni globális küzdelem meghatározó, vezető szereplőjévé tette. A technológiai fejlődés, az információmegosztás, a kapacitásépítés és a nemzetközi együttműködés révén az Interpol alkalmazkodott a bűnügyi tevékenységek folyamatosan változó környezetéhez. Az élvonalbeli megoldások iránti elkötelezettsége lehetővé tette a tagországoknak, hogy hatékonyabban küzdjenek a bűnözés ellen és eredményesebben védjék polgáraikat.

Ennek ellenére az Interpol folyamatos kihívásokkal néz szembe, beleértve az adatvédelemmel és a politikai befolyással kapcsolatos etikai megfontolásokat. Integritásának és hatékonyságának megőrzése érdekében az Interpolnak

továbbra is prioritásként kell kezelnie az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és a nemzetközi együttműködést.

Innováció a hazai gyakorlatban

Magyarországon a rendőrségi szervezetben folyó tudományos tevékenységet alapvetően a vonatkozó belügyi és rendőrségi normák határozzák meg, lehetőséget és szervezeti keretet biztosítva a tudományos gondolkodásnak, annak érdekében, hogy a rendőri tevékenység megfelelő tudományos háttérrel, alappal rendelkezzen. A rendőrségi tudományos kutatásokban 2014-óta jelentős változás tapasztalható, elsősorban az EU Horizont 2020. pályázatokon elnyert támogatásoknak köszönhetően, melyek a rendőrszakmai szervezetek részvételével valósult meg.

Az EU-s és a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs támogatások rendszerének változásával újra kell gondolni a kutatások lebonyolítására hivatott szervezetek, leginkább a szakmai projektszervezetek feladatrendszerét, hatásköreit, kompetenciáit, valamint az együttműködések helyzetét, mely az alábbiak szerint lehetséges.

Jövőbeli lehetséges irányok

A fenti szabályzók hatékonyan segítik elő a társadalomtudományi kutatásokat, az elméleti és humán erőforrásra irányuló fejlesztéseket, azonban a műszaki kutatás és fejlesztés területén további lépések szükségesek, az alábbi okokból:

- a technika robbanásszerű fejlődése miatt egy-egy műszaki megoldás vizsgálata, a lehetőségek kutatása és a fejlesztés elkerülhetetlen ahhoz, hogy az esetleges rossz szándékú felhasználást a rendőrség megelőzze, illetve időben leereagálja;
- ezen típusú kutatások multidiszciplinárisak, nagy adminisztrációs terhet jelentenek, költség- és szervezésigényesek, ugyanakkor olyan gyors szervezeti reagálóképességet igényelnek, amihez rugalmas struktúra szükséges;
- a rendőrségnél jelenleg meglévő pályázat- és projekttámogatásra létrehozott szervezeti elemek elsősorban eszközbeszerzési célra jöttek létre, számukra aránytalan adminisztratív terhet jelent az olyan típusú projektben történő részvétel, ahol inkább sok kis beszerzés, szolgáltatásmegrendelés a jellemző (egyedi eszközök, prototípusok, egy-egy külföldi út);

- a potenciális pályázati források egy része megköveteli piaci szereplők bevonását, az elvárt eredmény általában egy adott technológiai készültségi szintű termék vagy megoldás;
- a rendőrségnél megvan az a rendőrszakmai tudás és gyakorlati tapasztalat, amely ilyen termékek és megoldások fejlesztésének alapjául szolgálhat, melyhez a Rendőrség Tudományos Tanácsa tevékenysége messzemenőig alkalmas a felhasználói igények gyűjtésére és tükrözésére e téren (URL11);
- a nemzetközi biztonsági kutatások élvonalában lévő szervezetek (kutatóintézetek, egyetemek, rendőrségek) elismerik a magyar rendőrség magas szakmai színvonalát és számítanak részvételére;
- a rendőrséggel együttműködésben lévő Nemzeti Közszolgálati Egyetemen megvan az a szervezeti feltételrendszer, a kutatási módszertanban jártas hivatásos rendőri és polgári állomány, amely segítségével képes közvetíteni a kutatás-fejlesztés és a rendőrség szakmai igényei között.

Az Európai Unió tagállamaiban a rendészet- és biztonságtechnikai kutatások működtetésére különböző modellek jöttek létre. Ezek a modellek részben az adott állam közigazgatási struktúrájához másrészt pedig az egyes kutatási- és fejlesztési programokhoz alkalmazkodtak.

Kutatási infrastruktúra

Magyarországon a korábbi Innovációs és Technológiai Minisztérium szakpolitikai támogatásával létrejött a Nemzeti Laboratóriumok Program (URL12), melyben egy adott tématerület hazai szakmai műhelyeit ösztönzik az eddiginél szorosabb együttműködésre, amellyel a jelentős globális problémákra nemzetközi szinten is választ adni képes kompetenciákat fejlesztenek, és megteremtik a hatékony tudástranszfer lehetőségét is.

A rendőrség, valamint a többi rendvédelmi szervezet hathatós támogatásával az NKE-t lehetne a közszolgálatot érintő nemzetközi kutatások magyarországi think-tankjévé tenni.

A biztonsági technológiák és eljárások fejlesztését szolgáló szervezet feladatai – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak lehetnek:

- kutató és szervező tevékenység kifejtése a felhasználói igények és a rendelkezésre álló műszaki megoldások, fejlesztési lehetőségek megismerésére (workshopok, konferenciák, online forrásfigyelés, kapcsolattartás, publikáció);
- kutatáshoz és fejlesztéshez igénybe vehető kutatói és szakemberhálózat létrehozása és gondozása hazai és nemzetközi szinten;

- a felismert felhasználói igények és műszaki lehetőségek összehangolásával specifikációk meghatározása, kutatási, illetve fejlesztési cél azonosítása;
- az azonosított kutatás, illetve fejlesztési cél elérése érdekében szükséges forrás megteremtése, biztosítása, szakmai igényekhez igazodó „piaci” háttérkutatás elvégzése, konzorciumépítés;
- források rendelkezésre állása esetén a kutatási, illetve fejlesztési projekt irányítása és koordinálása;
- a projektek eredményeinek gondozása, erre vonatkozó állami (tulajdonosi) felhatalmazás esetén hasznosítása, a termékek piacra juttatása.

Összegzés

Összefoglalva, az Interpol innovatív kezdeményezései átfomálták a globális bűnüldözés helyzetét. Ahogy a világ folyamatosan fejlődik, az Interpol szerepe a felmerülő fenyegetések leküzdésében és tagországainak támogatásában továbbra is nélkülözhetetlen. Az innováció élvonalában maradv az Interpol készen áll arra, hogy megfeleljen a jövő kihívásainak, és folytassa létfontosságú küldetését, a globális biztonság és igazságszolgáltatás előmozdítását.

A hazai gyakorlatban a laboratóriumi modell a kormányzati, közigazgatási, rendvédelmi és katonai intézmények proaktív képességeinek fejlesztését szolgálja, a piaci igényekhez alkalmazkodva. A laboratórium tevékenysége a többi között kiterjed a közbiztonsági és katasztrófavédelmi új technológiák kifejlesztésére és akár piaci bevezetésre is.

Az innovatív és biztonságos társadalmak megteremtése, a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében fontos a hazai és nemzetközi együttműködések további erősítése a tudományos kutatások-fejlesztések területén. *„Napjainkban, amikor a Rendőrség bizalmi indexe kimagaslóan jó, az állampolgárok fokozódó érdeklődést mutatnak szervezetünk tevékenysége, eredményei iránt, fontos a tudományos eredményekkel támogatott rendőri munka végzése és annak bemutatása. A jó szakmai gyakorlat nem alakulhat ki a tudományos kutatás által megszerzett tudás nélkül.”* (Németh, 2016).

Felhasznált irodalom

Németh J. (2016). A Rendőrség Tudományos Tanácsának jelene és tevékenységének jövőbeli lehetőségei irányai. In Boda J., Felkai L. & Patyi A. (Szerk.), *A toll sokszor erősebb, mint a kard. Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Főrizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére* (pp. 407-416). NKE Szolgáltató Nonprofit Kft.

A cikkben szereplő online hivatkozások

URL1: *Interpol Databases*. <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases>

URL2: *Public-private partnerships*. <https://www.interpol.int/Crimes/Cybercrime/Public-private-partnerships>

URL3: *Cybercrime threat response*. <https://www.interpol.int/Crimes/Cybercrime/Cybercrime-threat-response>

URL4: *Fighting vehicle crime*. <https://www.interpol.int/Crimes/Vehicle-crime/Fighting-vehicle-crime>

URL5: *INTERPOL Innovation Centre*. <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Innovation/INTERPOL-Innovation-Centre>

URL6: *Criminal intelligence analysis*. <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Criminal-intelligence-analysis2>

URL7: *Capacity building*. <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Capacity-building>

URL8: *Interpol Response Teams*. <https://www.interpol.int/en/How-we-work/INTERPOL-response-teams>

URL9: *Wildlife Crime*. <https://www.interpol.int/en/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>

URL10: *Cooperation with United Nations entities*. <https://www.interpol.int/en/Our-partners/International-organization-partners/INTERPOL-and-the-United-Nations/Cooperation-with-United-Nations-entities>

URL11: <http://www.bm-tt.hu/rtt/ules.html>

URL12: <https://www.uni-nke.hu/hirek/2021/02/03/biztonsagi-technologiak-nemzeti-laboratorium-az-nke-n>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Németh J. (2023). A tudomány lehetséges válasza a globális fenyegetésre. *Belügyi Szemle*, 71(11), 2075–2084. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.11.13>